

Näkymä laivalta pääkaupunkiin Pigádiaan.

OMATOIMI-KREIKKA Suurenmoisten maisemien KARPATHOS

10.10.2026 6.30

Dodekanesian saarten Karpathos sijaitsee Kreetan ja Rodoksen välissä. Saarelle tai sieltä pois ei pääse helposti, mutta seikkailunhaluinen matkailija palkitaan.

TEKSTI JA KUVAT: JOHN PAGNI

Iraklionista lähtevä Anek Linen ikääntynyt Prevalus-laiva kulkee pitkin Kreetan pohjoisrannikkoa. Laiva poikkeaa myös Sitiassa ja sen jälkeen pienellä Kasoksen saarella, joka on viimeinen Dodekanesian saariketjussa ennen Karpathosta. Laiva pysähtyy Pigadian kaupungissa, jota kutsutaan myös Karpathokseksi. Seitsemän tuntia kestävä matka sujuu mukavasti. Paikalliset viihtyvät laivan sisätiloissa torkkuen ilmastoinnin viileydessä, mutta matkailijat oleskelevat mieluimmin kannella auringossa tai katoksen alla. Alue on tunnettu meltemi-tuulestaan, joka on voimakkaimmillaan kesäkuussa, mutta joka saattaa olla voimissaan vielä heinäkuussakin. Laivalla on viisainta valita istumapaikkansa tarkkaan, jotta voi suojautua säältä. Niiden, joilla on tarkka matkabudjetti, kannattaa ottaa omat eväät ja juotavat mukaan. Toki laivallakin voi ostaa syötävää ja juotavaa, mutta kalliimpaan hintaan. Koska laivat eivät kulje säännöllisesti, kannattaa aikataulut tarkistaa, jos matkustaa Rodokselta tai Halkista Pigadiaan. Nopeammin saarelle voi päästä, jos menee Diafaniin ja sieltä paikallisveneellä Pigadiaan.

Alue on tunnettu meltemi-tuulestaan,

joka on voimakkaimmillaan kesäkuussa.

Pigadia levittäytyy eteen aluksen lähestyessä puolikuun muotoista vuorten ympäröimää satamapoukamaa. Saaren noin 6 000 asukkaasta kolmasosa asuu kaupungissa. Kesälomasesongin aikaan väkeä on kuitenkin jopa 20 000 ympäri saarta, jolta löytyy runsaasti majoitusmahdollisuuksia. Majoitusvarausta ei tarvitse tehdä etukäteen. Kreikkalaiseen tapaan laivoja on odottelemassa yöpaikkaa tarjoavia paikallisia. Toinen mahdollisuus on kävellä suoraan hotelliin tai majataloon kyselemään majoitusta.
Vieraat vastaanotetaan vanhanaikaiseen tyyliin ja maisemat ovat suurenmoiset. Karpathoksen saari korkeine huippuineen on muodoltaan kuin pitkä, muotoon taitettu neula. Se sijaitsee pohjois-eteläsuunnassa, kun esimerkiksi Kreeta on itä-länsisuunnassa. Mukavin tapa matkustaa saarelle on meritse, mutta ne, joilla on vähemmän aikaa, voivat lentää saarelle joko Kreetalta tai Rodokselta 30 minuutissa. Tosin Kreetalta pääsee lentäen vain saaren itäisimmästä kaupungista Sitiasta.

Aamuvirkut voivat nähdä kalastajaveneiden suuntaavan kohti ulappaa aamun valjetessa.



Menetésin kyläkioskissa myydään paikallisia tuotteita.

Atlantis Hotellissa kahden hengen huone aamiaisella ja uima-altaan käytöllä maksaa 56 euroa yöltä. Hotellilta avautuu maisema italialaisten rakennuttamaan hallintorakennukseen. Oikealla näkyy kaupunki ja vasemmalla puolella ranta-aukea. Öisin voi nähdä valojen loistavan lähikylistä; Menetes, Aperi, Voloda, Othos ja Piles. Pigadia Bay Appartmentsin kahden hengen huoneiston parvekkeelta avautuu suurenmoinen näkymä kaupungin rantakadulle kahviloineen, baareineen ja ravintoloineen. Yö huoneistossa maksaa 45 euroa eikä aamiainen sisälly hintaan.
Kaupungin pääkatu Apodimon Karpathion on rantaviivan suuntainen kuten monet muutkin kadut. Siellä on rintarinnan pieniä kauppoja, joista saa paikallisia erikoisuuksia kuten oliiviöljyä ja timjamihunajaa. Sieltä saa myös karpathoslaista makaroúnes-erikoisuutta, joka on kotitekoista pastaa tarjoiltuna sipulin ja raastetun juuston kera sekä pieniä, hunajalla maustettuja loukoumades-donitseja.
Ihanan nimen omaavassa tavernassa, The Life of Angels, on sekä terassi kadulle että satamaan. Ravintola houkuttelee nauttimaan hyvästä ruuasta ja mahtavista näkymistä.
Meren ympäröimän paikan pääruokalaji on tietysti kala, joka on vastapyydettynä erittäin herkullista. Aamuvirkut saattavat nähdä kalastajaveneiden suuntaavan kohti ulappaa aamun valjetessa. Kala-annosten hinnat vaihtelevat suuresti. Nyrkkisääntö on, että kuuntelee ja katsoo tarkasti, mitä lautasilla olevista kaloista kerrotaan ja kuinka paljon mikäkin maksaa.

Tiellä on tuskin tilaa edes yhdelle autolle ja kallioista louhituille teille vyöryy usein kivenlohkareita.



Portaat ylös Kárpathoksen tunnetuimpaan kirkkoon, jota kutsutaan nimellä Kimisis Tis Thetokou, Neitsyt Marian taivaaseen astumisen kirkko.

Alexioun perheen ravintolassa Pigadiassa nuori **Marinos** houkuttelee asiakkaita, kertoo ja laskee leikkiä naapuriravintolasta. Hän sanoo kilpailijoidensa olevan vain vierailijoita saarella, eivät aitoja saarelaisia eivätkä edes ympärivuotisia asukkaita. Tytär **Márian** valmistama maukas ruoka on hintansa väärti, ja aterian kruunaa ihana**Sofía**-äidin tekemä jälkiruoka. Kahden hengen päivällinen (kreikkalainen salaatti ja yksi yhteinen pääruoka-annos) juomineen maksaa noin 20 euroa.

Pigadiassa on vain vähän nähtävyykisä, joten jos ei pidä rantaelämästä eikä välitä surffauksesta, kannattaa vuokrata auto ja kierrellä saarta. Matkailijaa varoitetaan etukäteen, ettei kannata ajaa pois pääväyliltä ja että saaren ainoat kolme bensa-asemaa löytyvät Pigadiasta. Kuitenkin tankillinen riittää hyvin kiertämään koko saaren. Pigadian ympäristön kylät ovat hiljaisia ja niiden perinteisissä asumuksissa asustavat vauraat saarelaiset.

Menetes on erikoisen kaunis paikka kapeine katuineen ja siellä sijaitsevat ihastuttava taverna Perdika, Karpathoksen kuuluisin kirkko Assumption of the Virgin sekä myyntikoju, josta saa ostaa kotona tehtyjä herkkuja ja käsitöitä.

Ajaessa huomaa pian, että kannattaa pysytellä pääteillä olipa liikkeellä tavallisella autolla tai maastoautolla. Vain supervakuutetut voivat turkoosin uimarannan houkuttelemina uskaltautua ajamaan alas kivikkoista ja kapeaa tietä rannoille, joiden kyltit seireenien tavoin houkuttelevat poikkeamaan, mutta joiden etäisyydet ovat epätarkasti ilmaistuja.

Jos ajo alaspäin onnistuukin, niin ylös mentäessä matka voi loppua siihen. Vaikka tie Spoasta Olympokseen on asvaltoitu, puuttuu asvaltti neljän kilometrin matkalta. Ajaminen on aika karmaisevaa. Tiellä on tuskin tilaa edes yhdelle autolle ja kallioista louhituille teille vyöryy usein kivenlohkareita, jotka tekevät kulkemisen vieläkin vaikeammaksi. Myös kaiteet ovat sortuneet osittain, joten matka taittuu varovasti sydän kurkussa.

Kansallispukuihin pukeutuneet naiset tarjoavat yksinkertaisia, mutta ihanan maistuvia ruoka-annoksia.



Herkullisia, vaaleanpunaisia katkarapuja ja tuorepuristettua appelsiinimehua á la Dimitri.



Liftari, joka on odottanut liian pitkään? Vai olisi paikallisten huumorintajua kiviveistoksen muodossa?

Länsirannikon Finiki on maineensa veroinen. Se on pieni maalauksellinen kalasatama, jossa on hohtavan valkoisia rakennuksia, kirkasta vettä ja kalatavernoja rannalla pienen lahdenpoukaman ympärillä. Kalaravintolat ovat ihastuttavia ja Dimitrios the Fisherman´s on myös paikallisten asukkaiden suosikki. Ravintolan katetulta terassilta avautuu upea näkymä, jonka kruunaa Dimitrin pyydystämä takuutuore kala. Keskipäivän maukkaaksi välipalaksi nautitut kokonaisina paistetut, herkulliset katkaravut ja vastapuristettu appelsiinimehu maksoivat 14 euroa kahdelta hengeltä.
Kun matkataan länsirannikkoa eteenpäin tullaan ensin Lefkokseen, joka koostuu pienistä, tuulen tuivertamista karuista rannoista, joilla kököttää hotelleja siellä täällä. Messohorissa on pieniä valkoisia taloja kapeiden kujien varrella. Spoassa läntiset ja itäiset rantatiet kohtaavat ja yhtyvät ainoaksi tieksi pohjoiseen.
Kartta ei ole välttämätön, sillä eksymismahdollisuudet ovat varsin pienet. Kun matkaa tietä pitkin, henki salpautuu mahtavista vuorellisista maisemista ja osittain pelosta. Lefkoksesta ja Messohorista länteen on saaren korkein huippu 1215 metriä korkea Kali Limni. Sitten saavutaan Kimarasiin (694 m) ja sen jälkeen Profitis Eliakseen (717 m), jossa Olympos sijaitsee. On huikea tunne katsoa alas kumpuaviin pilviin ja näkymä rantaviivan suuntaan on suurenmoinen sekä kunnioitusta herättävä kuin matkustaisi jättimäisen vuoristoradan kyydissä.

Olympos on Karpathosta aidoimmillaan. Paikka on saanut nimensä kreikkalaisten jumalten Olympus-vuoren mukaan, ja se kirjoitetaan feminiinisen, ei maskuliinisen, muodon mukaisesti. Paikkakunnan naiset pukeutuvat vanhoja perinteitä kunnioittaen. Heillä on huivi päässään, kotikutoinen valkoinen mekko ja sen päällä tumma takki. Haalistuneet paikat kertovat naisen leskeydestä. Paikallinen murre on kreikkaa puhuvalle matka menneisyyteen, sillä murre ja sen sanasto ovat peräisin doorilaiselta kaudelta yli 2000 vuotta sitten.
Olympos on sijainnut vuorenkupeessa vuosisatojen ajan ja suurin muutos, jonka voi havaita, ovat matkailijat, jotka tulevat joukoittain lähellä sijaitsevasta Diafanista valittuaan rauhallisemman ja ehkä myös turvallisemman, mutta ei niin jännittävän merireitin.
Olympoksella on useita tuulimyllyjä, joista neljä on vieläkin käytössä. Siellä voi maistella myös kiviuunissa paistettua leipää ja muita paikallisia herkkuja. Olympoksen nykyiset asukkaat puhuvat englantia, jotta voivat palvella matkailijoita. Kuolevaiset tarvitsevat rahaa elääkseen, jumalat eivät! Asukkaat myyvät paikallisia tuotteita erilaisista vaatteista leipiin, makeisiin ja suolaisiin piirakkataskuihin, joita kutsutaan nimellä kopeles.
Kapeilla kujilla kävellessä silmiä hivelevät hienosti remontoidut talot, jotka on saneerattu matkailun tuomin varoin. 1500-luvulta peräisin oleva kirkko Assumption of the Virgin Mary on kylän lisäksi tärkeä nähtävyys. Ajoneuvojen on pysäköitävä kylään johtavan tien päähän ja jatkettava loppumatka jalan. Liikuntarajoitteisten on kuitenkin vaikea liikkua alueella ilman avustajaa.
Olympoksen kuuluisin ruokapaikka on Taverna Milos. Paikkaan pääsee kapeaa kujaa pitkin, jonne ei korkeita paikkoja kammoavan kannata mennä, sillä tuuli on voimakas ja tie kulkee lähellä reunaa, josta avautuu näkymä kauas alas. Tavernassa vanhat kansallispukuihin pukeutuneet naiset tarjoavat yksinkertaisia, mutta ihanan maistuvia ruoka-annoksia, jotka on valmistettu perinteisesti kiviuuneissa. Näkymä tavernasta on vertaansa vailla. Kylän miehet istuvat kaikessa rauhassa penkeillä tai kahvilassa kylän menoa tarkkaillen.

Miehet istuskelevat väittelemässä tai pelaamassa kahvikupposen tai olutlasillisen ääressä.



Kapea katu ja Olympóksen kirkko edessä ja ravintola-baari Parthenon oikealla.



Paikalliset naiset perinteisissä puvuissaan

Seuraava ja monille myös viimeinen pysähdys on 12 kilometrin päässä. Kun on ollut ylhäällä Olympoksella lähellä jumalia, tarjoaa Diafani erinomaisen mahdollisuuden liitää alas merenpinnan tasolle. Mikäli ei ole päivämatkalla Pigadiasta, yöpyminen rauhallisessa ja suojaisessa paikassa on piristävää. Varttitunnissa saa itselleen yöpymispaikan kyselemällä kyläläisiltä. Eikä hinta ole korkea. Huone, jossa on suihku ja josta avautuu upea merinäkymä maksaa vain noin 25 euroa.
Jos ei halua syödä hotellilla, voi kokeilla rantakadun varrella olevia ravintoloita. Kävely rantaa ja "uutta" satamalaituria pitkin kestää parikymmentä minuuttia**.** Chrissi Aktin ravintolaan voi pysähtyä päivälliselle ja jutustelu omistajien Vassilin ja Poppin kanssa on ikimuistoista. Ravintola- ja baarikierros on halpa ja rentouttava tapa viettää päivä tai kaksikin. Vaihtoehto rantaravintoloille on kauempana sijaitseva, meren antimia tarjoava Diafani Palacen ravintola, jonka omistavat kalastaja **Kosta** ja hänen vaimonsa, kokki **Fotiini**. Ravintolan tyylikäs sisustus ja ruokalista tekevät paikasta vierailun arvoisen.
Paikka ei ole herkuttelijoiden taivas, mutta herkkusuut voivat nauttia paikallisesta kalasta, lampaasta ja vuohesta grillattuna tai paistettuna sekä kreikkalaisten saarten "rikkaruohosta", jota kutsutaan nimellä stamnogathi ja jota ruokalistoilla kutsutaan pinaatiksi tai vihreäksi.
Anna's kafeneion To Aktaio on paikka, jossa miehet istuskelevat väittelemässä tai pelaamassa kahvikupposen tai olutlasillisen ääressä ja juomia nautitaan pitkään ja hartaasti. Tupakka syttyy tiuhaan tahtiin. Diafanissa elämä on verkkaista, jopa koirat ja kissat elävät sovussa keskenään makoillessaan varjossa suojassa paahtavalta auringolta.

Matka takaisin Pigadiaan kulkee samaa tietä Olympoksen ja Spoan ohi, kunnes tieltä käännytään Voladaan, jotta pääsee näkemään myös itäisen rannikon. Autovuokraamon ohjeet on syytä pitää mielessä. Tietä ympäröivät korkeat kalliokielekkeet, tie mutkittelee ja välillä on korkeita pudotuksia ilman kunnollisia suoja-aitauksia tai ne puuttuvat kokonaan. Tamarisk-puut ja männyt tekevät maisemasta vihertävän. Viimeiset upeat maisemakuvat alhaalla siintävästä Pigadiasta otetaan täällä, sillä Aperin upeiden rivitalojen jälkeen näkymät ovat huikeat tai jopa pelkoa herättävät.
– Saaren kulttuuriperintö ja perinteet yhdistettynä lämpimään vieraanvaraisuuteen ovat ainutlaatuisia samoin kuin hiekkarantojen kristallinkirkkaat vedet ja maisemat, jotka vaihtelevat korkeista vuorista alas rannalle meren ääreen, puiden katveeseen, kuvailee saaren viehätystä **Andreas Makris**, joka omistaa Panorama Travelsin ja joka myös aikoinaan aloitti ensimmäisenä charter-lennot Karpathokselle 26 vuotta sitten.
– Karpathos viehättää erityisesti keski-ikäisiä pariskuntia ja perheitä, mutta myös auringonottajia, seikkailijoita, luonnonystäviä, patikoijia, pyöräilijöitä ja surffailijoita. Se ei kuitenkaan ole mikään massamatkailukohde, sillä ainoastaan noin 65 000 charter-matkailijaa kävi saarella vuonna 2012.
Karpathoksella ei ole samoja yhteyksiä tai houkuttelevia nähtävyyksiä kuin monilla muilla Kreikan saarilla, mutta juuri se on saaren viehätys. Enemmän väkeä saarelle kokoavat vain Pagiaksen tai Assumption of Mary -festivaalit, joita vietetään 15. elokuuta. Silloinkin vieraat ovat pääasiassa seikkailijoita sekä saarelaisia tai ulkomailla asuvia henkilöitä, joilla on yhteyksiä saareen.
Saari on koluttu 3-4 päivässä, mutta useampikin päivä saarella kuluu helposti. Kaikki riippuu tietysti aikataulusta, myös Anek Linesin ja Olympic Airwaysin aikatauluista.

FAKTAT KARPATHOS



Tuotteita esillä olympókselaisessa kaupassa.

Sijainti: Kreetan ja Rodoksen välissä, jossa muodostaa kunnan Kasoksen kanssa. Pieni Sarian saari pohjoisessa oli osa Karpathosta, mutta maanjäristys erotti sen pääsaaresta tuhansia vuosia sitten. Naapurisaari Kasos, Dodekanesian eteläisin saari (asukkaita noin 1 000) ja Karpathos muodostavat yhtenäisen hallinnollisen alueen.
Laivamatka: noin 7 tuntia päivällä, yöllä pidempi. Hinta Rodokselta 18 €, Kreetan Heraklionista noin 8 tuntia 20 €.
Lento: Olympic Airways Kreetan Sitia-Karpathos yhdensuuntainen lippu 63 €, Rodokselta Karpathokselle menolippu 47 € . Kumpikaan reitti ei ole suoralento.
Lähimmät kaupungit: Sitia (Kreetalla), josta pääsee Pigadian kautta veneellä Diafaniin (39 €/henkilö) klo 8.30, matkan kesto 2 h- Bussilla pääsee Olympokseen, jonne on 15 minuutin matka. Paluumatka Pigadiaan lähtee Diafanista kello 15.30.
Pinta-ala: 324 km2, maksimipituus 49 km, leveys min 3,3 km, max 11 km, rannikkoa 160 km
Sää: Kreikan korkein vuotuinen keskimääräinen lämpötila +20 C
Korkein kohta: Kali Limni 1215 m
Asukkaita: n. 6 200
Mytologia: Karpathos oli titaanien koti ja sen ensimmäinen asukas oli titaani Iapetos ennen titaanien sotia. Gaian lapset jättiläiset asuivat siellä sekä Iapetoksen poika Prometheus, joka varasti tulen Zeukselta antaakseen sen ihmisille.
Historia: Karpathoslaiset taistelivat Spartan kanssa 431 eKr, mutta menettivät itsenäisyytensä Rodokselle 400 eKr. Saari oli Rooman vallan alla 42 eKr ja sen jälkeen Bysantin imperiumuissa. 1304 -1306 Genoan veljen Andrean ja Lodovico Morescon 'piraattien valtakunta'. Vuoteen 1538 asti venezialaisen perhe Cornaro hallitsi saarta ennen Ottomaanien sulttaania. 1912 Italia hyökkäsi maahan ja hallitsi Karpathosta, joka niin kuin kaikki Dodekanesian saaret, oli osa Isole Italiane dell'Egeo provinssia. 1948 liitettiin Kreikan valtioon, kun britit luopuivat saaristosta YK:n sopimuksella. Monet karpathoslaiset muuttivat sodan jälkeen USA:han ja Australiaan heikon taloudellisen tilanteen vuoksi. Monet ovat palanneet tai ainakin käyvät usein. Ensimmäinen charter-lento 28. toukokuuta 1987 Mærsk Airilla Norjasta. Suorien tilauslentojen ja historian takia useimmat matkailijat tulevat Italiasta (35 %), Pohjoismaista (35 %), Hollannista (15 %), Itävallasta (10 %) ja loput muista Keski-Euroopan maista.
Muuta: 47 km lounaaseen Rodokselta, jota osaa Välimerestä kutsutaan Karpathian mereksi, minkä mukaan saari on saanut nimensä. Saaren muut nimet ovat Carpathus (latinaksi), Scarpanto (italiaksi) and Kerpe (turkiksi). Koska saari on sijainnut etäällä muista, se on säilyttänyt vanhat traditionsa, jotka muilta saarilta ovat hävinneet: vaatteet, tavat ja puhekieli, joka on vanhaa ja lähellä Kreetan ja Kyproksen murretta.
Matkoja Karpathokselle: Suomalaiset matkanjärjestäjät eivät tarjoa pakettimatkoja saarelle. Viimeisimmät järjestettiin viisi vuotta sitten.
Omatoimimatkat: Vain Anek Linesin Prevalus-laiva ajaa saarelle ja sen aikataulu on monimutkainen.
www.anek.gr
www.olympicair.gr

PLUSSAT

o Paikallisten ystävällisyys
o Hiljaisuus ja rauha.
o Pigadiassa on mukavaa paikallista yöelämää.
o Ruoka on edullista ja maukasta.
o Hyvät mahdollisuudet surffailuun.
o Hyvät uimarannat pohjois-, länsi- ja itärannikolla Pigadian lähelläkin
o Melkein kaikilla ravintoloilla ja kahviloilla on ilmainen wifi.

MIINUKSET

o Tiet pohjoiseen ja takaisin ovat pelottavia.
o Hiljainen yöelämä Pigadian ulkopuolella.
o Meltemi-tuulikausi on vahva kesä-heinäkuussa.
o Opastuksen puuttuminen.
o Kalliit vuokra-autot.
o Rannat itärannikolla eivät ole erikoisia, paitsi Finíki.
o Kreetan busseissa ei ole vessaa ja joskus lipuntarkastaja kieltää ruokailun ja juomisen.
o Vuokra-autojen vakuutukset eivät kata vahinkoja, jos ajetaan päätien ulkopuolella.